



Årsplan Liv og religion 5

Emne/ tema	Faglige problem- stillinger	Faglige begreber/områder	Tekster og andre udtryksformer	Kompetence- områder	Mål	Forslag til aktiviteter og metoder
Munke og klostre	Hvilken rolle spillede klosteret i middelalderens samfund? Hvad er en munk? Hvad er en nonne? Hvilken rolle spillede kalkmalerierne i middelalderen? Hvilke historier forestiller kalkmalerierne?	Klosterliv og munkeregler Benedikt af Nursia Feltundersøgelse Kalkmalerier, undersøgelse og produktion	<i>Liv og religion 5</i> , s. 4-13. Hele forløbet kan med fordel afvikles i samarbejde med historie, billedkunst og dansk Tidslinje, s. 13 i <i>Liv og religion 5</i> <u>Supplerende materiale:</u> Spillefilm: Brendan og hemmelighedernes bog , Angel Films, 2017. Brendan og hemmelighedernes bog er håndtegnet animationsfilm, baseret på traditionelt snørklet og detaljerig keltisk kunst. Som på alle måder udfordrer børns erfaringer med tegnefilm, men de vil til gengæld få en æstetisk oplevelse. Hjemmesiden Kalkmalerier.dk Feltundersøgelse: Besøg en lokal kirke med kalkmalerier og find bibelske personer på væggen. Brug app'en Troen på væggen , eller Øret til væggen , begge udviklet af Nationalmuseet	Kristendom (kristendommens historie) Livsfilosofi og etik (sprog og skriftsprog) Bibelske fortællinger (fortælling og kultur)	Kan forklare klosterets rolle i middelalderens samfund Kan forklare kalkmaleriernes funktion i middelalderen Kan beskrive 5-10 træk ved kristendommen i middelalderen, som er anderledes end kristendommen i dag Kan identificere bibelske personer fra både Det Nye og Det Gamle Testamente på væggen i kirken Kan lave sit eget kalkmaleri sammensat af bibelske personer og historier som en billedfortælling med lyd,	Fælles mindmap på tavle – hvad husker de: hvordan og hvornår kom kristendommen til Danmark. Gennemgang af tidslinjen i Liv og Religion. Snak om Dansk middelalder vs. europæisk middelalder ud fra <i>Liv og Religion</i> . Se filmen <i>Brendan og hemmelighedernes bog</i> . Eleverne skal vælge 5-10 ord der kan beskrive kristendommen i middelalderen. Intro til kalkmalerier. Læreren laver en billedserie til eleverne ud fra kalkmalerier.dk. I besøger en lokal kirke med kalkmalerier. Lad eleverne finde bibelske personer på væggen. Lad eleverne lytte til fortællingen via app'en <i>Øret på væggen</i> .



Årsplan Liv og religion 5

						Lad eleverne lave deres eget kalkmaleri med inspiration fra oprindelige kalkmalerier. Lad dem indtale fortællingen via fx programmet Explain Everything (SkoleTube)
Symboler	Hvad er symboler? Hvad symboliserer vand? Hvilke symboler har de forskellige religioner? Hvilke symboler finder vi i kunsten?	Religiøse symboler Vand som symbol Symboler i religionerne Symboler og kunst	<i>Liv og religion 5</i> , s. 14-23. Hele forløbet kan med fordel afvikles i samarbejde med billedkunst. Maleri: "Hvedemark med krager" s. 23 i <i>Liv og religion 5</i> og s. 168-69 i <i>Læreren bog til liv og religion 5</i> <u>Supplerende materiale:</u> Artikel Oversigt over religiøse symboler på religion.dk Mest til læreren: Bogen Kunst og kristendom – eller jagten på den hemmelige kode af John Rydahl, Alinea 2011	Kristendom (kristne udtryk) Ikke-kristne religioner og livsopfattelser (fremtrædelsesformer)*	Kan give eksempler på forskellige symboler og deres betydning Kan nævne min 5 symbolske betydninger af vand Kan koble de fem verdensreligioner med deres vigtigste symbol/kendetegn Kan forklare, hvorfor de fem religioner netop har dette særlige symbol/kendetegn Kan give eksempler på symbolers betydning i kunsten bl.a. "Hvedemark med krager" af Van Gogh	Lad eleverne på 5 min. tegne alle de symboler, som de kender fra deres hverdag. Snak om symboler og maleriet af Van Gogh ud fra bogen. Del klassen i fem grupper og lad dem undersøge de fem verdensreligioner og deres symboler. Lad alle elever lave en foldebog om det symbol, som de har arbejdet med - eller lad dem lave et maleri o.lign. afhængig af materialer, som I har til rådighed. Læreren vælger forskellige kunstmalerier med kristne symboler til eleverne (se fx bogen). I programmet Thinglink



Årsplan Liv og religion 5

						(SkoleTube) laver de billedet interaktivt og forklarer billedets symboler.
Hvornår er man lykkelig?	<p>Hvad er lykke? Hvad gør mennesker lykkelige? Er der forskel på, hvad der gør folk lykkelige?</p> <p>Findes der ting og handlinger, der frembringer lykke?</p> <p>Er man lykkelig, når man har penge og magt?</p> <p>Er danskerne verdens lykkeligste?</p>	<p>At være lykkelig</p> <p>Ritualer og lykketing</p> <p>Filosofi</p> <p>Penge, magt og lykke</p>	<p><i>Liv og religion 5</i>, s. 24-32. Hele forløbet kan med fordel afvikles i samarbejde med dansk.</p> <p>Maleri: "Skolen i Athen", s. 28 i <i>Liv og Religion 5</i> og s. 176 i <i>Læreren bog til Liv og religion 5</i></p> <p>Eventyrene: <i>Konen i muddergrøften</i> og <i>Lykke Hans</i>, s. 32 i <i>Liv og religion 5</i> og s. 181 i <i>Læreren bog til Liv og religion 5</i></p> <p><u>Supplerende materiale:</u> Tv-dokumentar: Bhutan – Rejsen mod lykke, DR 2 2011</p> <p>TV-dokumentar: Ka-ching – Riqdom og lykke, DR Ultra 2015</p> <p>Fagbog: Lykke af Helle Hinge, Gyldendal 2018 (De store fagbøger). Eleverne kan arbejde med bogen selvstændig, som faglig læsning.</p> <p>Mest til læreren - artikel: Hygge er årsag til, at Danmark dominerer listen over verdens lykkeligste folkefærd år efter år</p>	<p>Livsfilosofi og etik (livsfilosofi, trosvalg og tilværelsestyndning samt sprog og skriftsprog)</p>	<p>Kan give eksempler på forskellige former for lykke</p> <p>Kan finde ligheder og forskelle på lykke i forskellige cases</p> <p>Kan sammenligne lykke i Danmark med lykke i Bhutan</p> <p>Kan forholde sig til, hvorvidt penge gør mennesker lykkelige</p>	<p>Lav en filosofisk cirkel med spørgsmålet: <i>Hvad er lykke og hvad gør folk lykkelige?</i> En pude går på skift til taleren.</p> <p>Læs eventyrene højt på klassen. Fælles snak om ligheder og forskelle på lykke.</p> <p>Se de to dokumentarfilm: <i>Bhutan-Rejsen mod lykke</i> og <i>Ka-ching</i>. Fælles samtale: Hvordan kommer lykke til udtryk? Lad dem sammenligne med lykke i deres eget liv. Er danskerne verdens lykkeligste?</p> <p>Fortæl hvad forskerne mener i artiklen: Hygge er årsagen til lykke. Er de enige/uenige?</p>
Lignelser på spil	<p>Hvad er en lignelse?</p>	<p>Lignelser</p>	<p><i>Liv og religion 5</i>, s. 33-43</p>	<p>Bibelske fortællinger (fortælling og</p>	<p>Kan genfortælle udvalgte lignelser</p>	<p>Fælles samtale om hvad er en lignelse? Hvorfor fortalte Jesu lignelser?</p>



Årsplan Liv og religion 5

	<p>Er lignelser forbeholdt kristendommen?</p> <p>Hvornår er noget rigtigt og forkert?</p>	<p>Det nye Testamente</p> <p>Jesus</p> <p>Etik – pligtetik og nytteetik</p>	<p>Lignelsen om de to mænd, s. 192 i <i>Læreren bog til Liv og religion 5</i></p> <p>Supplerende materiale: Tegnefilm: Otte små lignelsesvideoer – en visuel fremstilling af lignelserne (uden tale) inkl. opgaver. Folkekirkens uddannelse- og videntcenter.</p> <p>Billedbog: Lignelser – historier som Jesus fortalte, Klematis 2000</p> <p>Tegneserien: Manga Messias – historien om Jesus, Bibelselskabet 2008</p> <p>Kim Fupz Aakesons billedbøger om lignelser, Bibelselskabet Det store party (2018) – Det store festmåltid Næste (2018) – Den barmhjertige sameritaner Per, Poul og farmand (2018) – Den fortabte søn</p>	<p>livstydning samt fortælling og kultur)</p> <p>Livsfilosofi og etik (etik, sprog og skriftsprog)</p>	<p>Kan finde forskellige udlægninger af samme lignelse</p> <p>Kan sammenligne to parallelle lignelser, én kristen og én ikke-kristen</p> <p>Kan diskutere, om noget er rigtigt eller forkert</p>	<p>Lignelsen om de to mænd læses fælles.</p> <p>Gå på opdagelse i forskellige udlægninger af lignelserne i bl.a. tegnefilm, billedbøger og tegneserier.</p> <p>Lad eleverne genfortælle en selvvalgt lignelse i et tegneserie-format. Giv dem et storyboard eller brug Book Creator Comic.</p>
<p>Skal vi hjælpe?</p>	<p>Hvad er hjælp for en størrelse?</p> <p>Hvad er ansvar? Hvad er pligt?</p> <p>Hvordan forholder forskellige religioner sig til det at hjælpe?</p>	<p>Hjælpsomhed</p> <p>Ansvar og pligt</p> <p>Næstekærlighed</p> <p>De fem søjler</p> <p>Sura 4</p>	<p><i>Liv og religion 5</i>, s. 44-53</p> <p><i>At hjælpe er at vise kærlighed</i> s. 47 og <i>En muslim skal vise omsorg for verden</i> s. 50 i <i>Liv og religion 5</i></p> <p>Supplerede materiale: Tv-udsendelse: Min afrikanske ged, DR2 2009, 20 min.</p> <p>Bog: Nødhjælp af Nina Sahl, De store fagbøger, Gyldendal 2014</p>	<p>Livsfilosofi og etik (livsfilosofi)</p> <p>Kristendom (kristne grundbegreber)</p> <p>Ikke-kristne religioner og livsopfattelser (grundbegreber)*</p>	<p>Kan give eksempler fra deres eget liv på, at de har fået hjælp eller har hjulpet nogen</p> <p>Kan diskutere sammenhængen mellem ansvar, hjælp og pligt i konkrete situationer</p>	<p><i>Er det at give en ged i julegave et tegn på hjælpsomhed?</i> Se tv-udsendelsen <i>Min afrikanske ged</i>.</p> <p>Læs om hjælp i de forskellige religioner i bogen og drøft ligheder og forskelle.</p>



Årsplan Liv og religion 5

	<p>Hvem og hvordan hjælpes mennesker i nød?</p> <p>Hvad kan man selv gøre for at hjælpe folk i nød?</p>	<p>Hjælpeorganisationer</p>	<p>Red barnet Skole om nødhjælp: Videoer og aktiviteter.</p> <p>Se mere på Red Barnet Skole Globale temaer – forløb til alle grundtrin</p>		<p>Kan sammenligne en kristen og en islamisk forståelse af hjælp</p> <p>Kan give eksempler på, hvordan forskellige hjælpeorganisationer arbejder og hjælper</p>	<p>Lad eleverne undersøge mere om nødhjælp og hjælpeorganisationer. Fx Red Barnet.</p> <p>I kan se videoerne og lave mad ud fra en nødhjælpskasse.</p> <p>Lad eleverne evt. arbejde videre med forskellige globale temaer: Sult, flugt, orkan mm. Fx som ekspertgrupper (CL-aktivitet).</p>
<p>Hvor gemmer sandheden sig?</p>	<p>Hvor gemmer sandheden sig?</p> <p>Hvad er sandhed?</p> <p>Er sandheden bestemt af Gud?</p> <p>Hvad er meningen med livet?</p> <p>Findes der en sandhed i naturvidenskab en?</p>	<p>Sandhed og løgn</p> <p>Værdier og livets mening</p> <p>Astrologi</p> <p>Næstekærlighed</p> <p>Koranen og muslimske leveregler</p> <p>Yoga og meditation</p> <p>Sandhed og videnskab</p>	<p><i>Liv og religion 5</i>, s. 54-64. Hele forløbet kan med fordel afvikles i samarbejde med historie og natur og teknologi.</p> <p>Billederne s. 59, 60 og 61 i <i>Liv og religion 5</i> samt s. 223-225</p> <p><u>Supplerende materiale:</u> Dokumentar: Den bevægede jord af Lars Becker-Larsen, 2009, 50 min. (Filmcentralen)</p> <p>Tv-dokumentar: Viden Om: Horoskoper, fup eller fakta, DR 2 2011, 30 min.</p>	<p>Livsfilosofi og etik (etik samt trosvalg og tilværelsestyndning)</p>	<p>Kan forklare begreberne sandhed og løgn ud fra deres egen livsverden.</p> <p>Kan give eksempler på forskellige opfattelser af begrebet sandhed</p> <p>Kan sammenligne de store verdensreligioners forhold til begrebet sandhed ud fra billederne i bogen</p> <p>Kan diskutere sandhedsbegrebet i forhold til naturvidenskab</p>	<p>Undersøg billederne i bogen med udgangspunkt i spørgsmålene: OPLEV: Hvad er jeres første oplevelse af billedet? Hvad kommer du til at tænke på? BESKRIV: Hvad er der på billedet? (billedets elementer) VURDÉR: Hvordan er billedets udtryk? Er der særlige træk? FORTOLK: Hvorfor ser billedet mon sådan ud?</p> <p>Findes der en sandhed i naturvidenskab en?</p> <p>Se Tv-udsendelsen <i>Den bevægede jord</i></p>



Årsplan Liv og religion 5

						(tværfagligt). Arbejd med elevernes forståelse om begreber og personer inden i ser udsendelsen, fx Nikolaj Kopernikus, Tyge Brahe og det heliocentriske verdensbillede. Ellers " <i>Horoskoper, fup eller fakta</i> ".
--	--	--	--	--	--	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

*Kompetenceområdet: Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser findes først i Fælles Mål for 7.-9. klasse, men ifølge vejledningen for faget kan kompetenceområdet inddrages i hele skoleforløbet.